

1621 11 Junij
Dubbelt

BY DEN CONINCK

Alfoo men over veele jaeren, ende t'zedert noch hoe langer hoe meer bevonden heeft, dat overmits die langhdnyrige oorloge, continuele troublen, ende verlicheyde verwoestingen voorgevallen in het Landt, ende Hertoghdom van Gelre, soo voor als t'zedert dat Syne Keyserlijcke Majesteit Carel den vijfden, Hooghloffelijcker memorien, ende der selver Successeurs tot den voorsz. Hertoghdom sijn gekommen, de selve grootelijcx sijn geïntereffiert, ende verkort gebleven in het Recht van hunne Domeynen, ende naementlick in der Vooghdye, ende Nederampte van Gelre, in't regard van verlicheyde Heerlijcke Renten, Gerechtigheden, ende Innekommen, sonderlijck van de Lijsfgewins, ende eygenhoorige goederen, ende d'aenleven van dyen, daerinne men by secker Provisioneel Reglement van den 28. Juny 1617. heeft ghesocht te versien, ende sonderlingh om te kommen tot die behoorlicke ende redelijcke verhooginge der oude munte van Marcken, diemen over eenige hondert jaeren bevindt in den quartiere van Gelder gebruyckt, ende door groot abuys ende negligentie gebleven te sijn tot al te vilen, ende seer leeghen priete, daer van die rechte weerde t'zedert ondersocht ghe weest sijnde, is bevonden, dat wy op veele naer niet en b. kommen die weerde der voortchreve oude Marcken, naer die inwendige deught van dien, gelijk wy oock op verre naer niet en ontfanghen t'ghene ons competeert van de handtwinninghen, ende doode-deylinghen naer advenant van de weerderinge van alle soo roerende, als onroerende goederen, nietteghenstaende datmen bevindt in oude tyden in't feyt van de Domeynen des Rentamps van Gelre voorsz. naer geliefte gebruyckt te sijn geweest in de voorsz. munte der Marcken, nu eenige andere munte van gulden, ouden schilden, goldrguldens, currentguldens ende andere, soo by de voorige Hertogen, oft hunne Officieren t'elckemacl goet is gevonden geweest, waer van rapport gehad hebbende, ende van het groot naedeel van onse Domeynen, daer uyt resulterende,

(2)

SOO IST. dat wy op alles geleth, ende ghehadt het advijs van onse Raeden Secrete, ende Finantien, dewelcke voorgaendelijck gehoort hadden die van onsen Raedt, ende onse Reecken Camere van Gelderland, mitsgaders onse Raeden ende Meesters Generael ordinaris van onse Munten, ende by deliberatie van onsen seer lieven ende seer beminden Neve ALEXANDER FARNESE Prince van Parme, Riddere van d'Ordre van het gulden Vlies, Edelman van de Camere van Syne Majesteit, Stadthouder Gouverneur, ende Capiteyn generael van de Nederlanden &c. hebben geordonneert, ende gestatueert, ordonneren, ende statueren by desen die poincten, ende articulen hier naer volgende

I.

Jerstelijck alsoo bevonden wordt uyt verscheyde oude origineele, ende authentieke Rekeningen van den Rentampte van Gelre, dat de oude goede Marcken daer by sijn gereduceert worden op oude Schilden van Vranckrijk, ende dat volgende de prijseringe alsnu gedaen by onse Raeden ende Generaelen van onse Munte van herrewaerts over, eenen ouden Schildt van Vranckrijk tegenwoordigh weerd soude wesen vier guldens seventhien stuyvers, achtendertigh, ende eene halve myte, daer van d'achtenveertigh maecken eenen sth. mitsgaders by verscheyde oude Legerboecken oft Registers een Marck gestimeert is op eenen halven alden Schilt, wesende alsoo d'intrinsicque weerde der selve Marcken achtenveertigh, ende eenen halven stuyver, negenthien ende een vierdendeel myten, daer toe wy oock gerecht souden sijn, soo ordonneren wy dat in handtwinninge by versterff, wisselinge van handen aen onse Lijffgewins, ende eygenhoorige goederen, gelijk mede in't regard van alle andere ons ordinaris Incommen, staende op goede Marcken voortaan souden betaelen achtenveertigh ende eenen halven stuyver brabant, negenthien, ende een vierdel myten, naer advenant van jeder Marck, nochtans willende Onse Onderfaeten in dese ghelegentheydt van tyde goedertierlijck handelen, sullen de selve by provisie gestaen, midts betaelende de hellicht van de voorz. achtenveertigh, ende eenen halven

(3)

halven stuyver negenthien ende een vierdel myten, ende alsoo vierentwintigh stuyvers een oort, negen ende vijff achtendeel myten.

I I.

Ende gemerckt ons Recht in de doode deylingen die verval-
len, ende geschieden op onse Liiffgewins goederen, de wel-
ke 't recht van eygenhoorigheyt ende doodedeylinghe sijn on-
derworpen, is de hellicht van't gereet goet dat op de selve goe-
deren bevonden, ende sunst beseten is geweest ten sterffdaghe
van de Mans persoonen die aen sulcken Liiffgewins goedt be-
handt, oft gebruycker daer van geweest is, darmen van alsulc-
ken naerlatenschap die redelijke estimatie ende particuliere
werderinge van onse voorsz. hellicht sal doen niet in Marcken
mits deselve niet meer in specie te vinden en sijn, maer in gul-
dens, tot twintigh stuyvers brabant, oft andere specien, naer
onse voorsz. Placcaeten, volgende die estimatie te doen van al-
le gereede goederen, ende 't gene daer voor wert gehouden by
den overleden naergelaeten, door Schepenen van de plaetsen
oft andere neutraele persoonen daer toe te kieser, ende te com-
mitteren, met interventie van onsen Rentmeester, oft ander-
sints soo met partyen sal konnen accorderen ende overkom-
men.

III.

Sonder datmen voortaan sal vermogen jemandt te admitte-
ren tot eenige redemptie oft verlaetinge van den Eedt die d'ers-
genaemen (daer mede men te deylen heeft) schuldigh sijn te
doen, van dat sy geene ghereede goederen den overleden ey-
genhoorigh toebehoort hebbende, verstoppt, verswegen, oft
veralieneert, maer ter goeder trouwen verclaert, ende in de
deylinge te voorschijn gebrocht hebben.

IV.

Welcken voet men mede sal observeren ten opsien van de
gronden van Erven die sullen kommen op te sterven aen ons
te gewingaende, daer van die helft ons vervalt by faulte van be-
handinge, ende die helft oversulcx sal tot onsen proufflyte waer-
genomen worden naer behooren;

V.

Als oock in't regard van de doode deylinghen van onse Eygenhoorige luyden die buyten de Vooghdye oft oock op andere als onse Eygenhoorige Lijffgewins goederen daerinne geleghen komen te sterven, der welker naerlaetenſchap ſoo van gereedt als ongereedt volghens den alden ghebruyck, met den Erffgenaem deylbaer ſullen weten.

VI.

Ende alſoo van alds ghebruyckelijck is geweest, dat niemandt op eenige van onse eygenhoorige Lijffgewins goederen mochte kommen te hylicken, ſonder daer toe eerſt by onsen Rentmeester oorloff genomen te hebben, ende in de teghenwoordigheyt van hunne Schepen ſich te onderwerpen die Eygenhoorigheyt daer met 't ſelve goet aen ons verplicht is, ſoo wordt hier by wel expreſſelijck geordonneert, dat 't ſelve alſoo wederomme in Train ſal geſtelt worden, ende daer van 'onſen profijte te betaelen die Rechten diemen by d'oude Registers bevindt daer toe geſtaen te hebben, op pene die anders daer tegens ſullen doen, tot geene handwinninghe van de ſelve Goederen t'admitteren, ſonder vier dobbel recht, ende evenwel die Eygenhoorigheyt ſubject, ende onderworpen te ſijn, ende blijven, als ofte ty 't ſelve alſoo van te voorens nae alden ghebruyck verklaert hadden, gelijk dan oock geene Tochtcedulen ſullen mogen opgericht, ende gemaect worden, tot laſte vande ghebruyckers van onse voorſz. Lijffgewins goederen, ende ten profijte van die gene die de ſelve verlaeten, dan met Interventie, ende voorweten van den Rentmeester van onse voorſz. Domeynen, om daer by te mogen verſien, ende te verhoeden, dat die de ſelve ghebruycken, niet al te ſeer, ende te hoogh met dergelijcke Tochten mogen belaſt ende belwaert worden, waer door geſchiedt dat dickwils die voorſz. ghebruyckers die Renten ende Rechten, welke ons uyt de voorſz. goederen toebehooren, niet en kunnen voldoen, ende alſoo op de ſelve goederen geheel verarmen, 't welck oock mede verſtaen wordt in't regard van eenige penningen, welke die ghebruyckers op de voorſz. goederen ſouden moeten lichten, alles op pene van nulliteyt, indyden daerenboven jet geſchieden.

Ende alsoo oock gheene ghebruyckers van onse Lijsghewins goedceen geoorloft is de selve in deelen te verrieten, ende te verplijten, dan met voorgaende content, soo ist dat hier by oock wel expresselijck geordonneert, ende verboden wordt geene Landeryen daer uyt, oft het Houdt daer op staende 't zy ghetimmert oft wassende respectivelijck te moghen versplyten, verkoopen, oft versetten, dan met voorgaende Content, ende Ostroy van die van onsen Raede in Gelderlandt, op voorgaende advis van de Luyden van onse Reken Camere aldaer, daer voor niet anders en sal betaelt worden, als de behoorlijcke despesche, ende oude Gerechtigheyden, behoudelijck dat de Gebruyckers van alzulcke goederen sullen met voorweten, ende Consent van onsen Rentmeester moghen affrecken ende houden 't gene dat bevonden sal worden noodigh te sijn tot verbeteringe ofte onderhoudt van dyen, daer van sy ten tyde van hunne winninge by gerichtelijcke Certificatie sullen doen blicken, op pene dat in cas van contraventie sy vervallen sullen wesen van hunne gerechticheyt in, endetot de selve goederen.

VIII.

Verclaerende hier mede oock, dat ingeval eenige van de Besitters van onse Lijsghewins goederen de selve souden begheren te bevryen van 't Recht van Eygenhoorigheyt ende doodedeylinge, welck ons uyt de selve Lijsghewins goederen toekomt, dat zy't selve sullen mogen doen, mis hun gewin verhooghende van twee goldtguldens op elcken morgen, de welke sy sullen gehouden sijn t'onnen proffyte te betaelen van eene doode handt, ende een wisselhandt naer advenant, welverstaende dat sy't selve sullen moeten doen binnen den tijdt van sesse maenden naer de publicatie van dese, dan den selven overstrecken sijnde, sal't selve niet mogen geschieden, dan op particulier consent, ende acte van die van onse Reken Camere voorsz.

IX.

Dan alsoo eenige van onse Lijsghewins goederen voorsz. belast sijn met grootelixen Erff-koren pacht, welcken sy in onse Domeynen moeten betaelen, ende oversulcx die betaelinghe

(6)

van dese twee goutguldens veel twaerder souden vallen als aen eenige welcke soo twaeren Erff koren pacht niet en gelden, soo ist dat wy te vreden sijn, dat alle die gheene welcke uyt hanne goederen ons jaerlijcx meer gelden als tes malder Roggen, dat hun voor elck malder dat sy meer gelden ten aflagh sal dienen eenen morgen, welcken van't betaelen van dese goudtguldens sal sijn bevrijdt.

X.

Ende gemerckt aen ons geremonstreert is, dat veele van de gebruyckers van onse Lijffghewins goederen door dese langhduyrige oorlogen in groote t'achterheyt ende onvermogen gheraect sijn, waer door hun onmoghelijk soude sijn alle onse Rechten in der voegen voorsz. te voldoen, sonder onse voorsz. Lijffgewins goederen te moeten verlaeten, soo ist dat wy hiermede autoriteren die van onse Reken Camere voorsz. met interventie van onsen Cancelaer, ende Momboit in Gelderlandt, den Rentmeester van onse Domeynen daer op behoort sijnde, alle't selve te modereren ende attermineren, gelijk sy in Reaen, billigheyt ende Conscientie sullen vinden te behooren.

X I.

Item alsoo wy jaerlijcx inden voorsz. Rentzamp te hebben seecker innekomen ende geral van Verckens, daer mede die Erven belast sijn, die men heet Bedeverckens, de welcke men vindt in ouden tyden geleverd te sijn gheweest in specie, oock somwijlen geredimeert op seeckeren taxe in gelde, salmen daerinne doen t'onten meesté proffyte t'zy om die te laeten leveren, off wel redimeren tot eenen redelijcken prijs, ghelijck sulcx die voorsz. van de Reken Camere best sullen vinden, ende den Rentmeester van tyde te tyde sullen ordonneren, alle't welck wy bevelen aen alle die ghene die sulcx soude mogen aengaen, altoo ghelijck voorsz. staet punctuelijck t'achtervolghen, niettegenstaende dat desenthalven by den voorsz. Reglemente van den Jaere 1617. anders mach wesen gedisponeert, ende toeghe-laeten, t'selve sunst in sijne andere punten blijvende in sijne kracht, ende vigeur. Gegeven in onse Stadt van Brusselle den elfsten dahg der maendt van Junius in't jaer duysent sesse hondert

(7)

dert eenentachtigh, *Was gearapheert. De Pa^{vt.} ende onder-
teekens J. F. Knopff. Ter syden stont ghedruckt het Segel van Synre
Majesteit in rooden Wasche overdecks met wit pampier.*

TOT RUREMONDE.

Ghedruckt by **LENAERT OPHOVEN** Ghezwooren
drucker vanden **Ed: Hove** in Gelderlandt. M. DC. LXXXI.